

Les 11

Tekst en Typografie
Kleur, randen en achtergrond

Overzicht

- Tekst en typografie
 - Lettertype: van system of online
 - Eigenschappen voor lettertype: font
 - Eigenschappen voor tekst
 - Opmaken van lijsten
- Kleur, randen en achtergronden
 - Kleurwaarden
 - Kleur van tekst
 - De achtergrond
 - Kleurverlopen
 - Afgeronde hoeken
 - Rand afbeeldingen
 - Shadow
 - ...
- Calc en var

Tekst en typografie

Lettertype: van systeem of online

- Web safe fonts: lettertypes geïnstalleerd op OS van bezoeker.
- Voor een overzicht: https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Learn/CSS/Styling_text/Fundamentals
- Web fonts:
 - lettertypes die gedownload worden door de browser. Worden niet geïnstalleerd op apparaat bezoeker.
 - Web fonts zijn auteursrechtelijk beschermd!
 - Formaten: Web Open Font Format (WOFF of WOFF2)
 - Leveranciers
 - Google fonts, <https://fonts.google.com/> : Gratis. Je krijgt het font niet in je bezit, maar je verwijst ernaar vanuit je webpagina adhv embedcode
 - Andere bibliotheken, zoals Adobe Fonts: <https://fonts.adobe.com/fonts> laten toe om fonts (de lettertypebestanden) gratis of mits betaling aan te kopen en te downloaden of te huren

Lettertype: van systeem of online

- Koop je een font dan beschik over de fysieke bestanden.
 - Download altijd naast de gewone variant de cursieve variant en een vette variant (tenzij u geen cursief of vet wenst te gebruiken)
 - Plaats de lettertypebestanden (woff) op de webserver in bvb een folder fonts
 - Gebruik [@font-face](#) in css om lettertypes beschikbaar te maken
- Anders beschik je over een embedcode. Bvb een google font
 - Zoek een google font Lato en selecteer het
 - Kies de gewenste stijlen (bvb 300(normal))
 - Klik op Embed en kopieer de link.
 - Plaats dit in head van HTML pagina
 - Of @import regel in de css

Eigenschappen van lettertype: font

- font-family: geprioritiseerde lijst van lettertypes
- font-size: de grootte van het lettertype
- font-size-adjust: om tekstgrootte gelijk te houden wanneer wordt teruggevallen op een 2de,... keus in de font-family
- line-height: regelafstand, hoeveelheid wit tussen regels tekst
- font-weight: de vetheid, 100-900 of normal(400), bold(700), bolder, lighter
- font-style: weergave tekst, zoals normal, italic of oblique(schuin)
- font-variant: kleinkapitaal, zoals small-caps
- font-stretch: uitrekken of indrukken
- font: de verzameleigenschap: *font-style font-variant font-weight font-size/line-height font-family*

Eigenschappen voor tekst

- [color](#): kleur
- [text-align](#): uitlijnen (left, right, center, justify,...)
- [text-align-last](#): uitlijnen laatste regel
- [text-decoration](#): lijneffect
 - text-decoration-line: none, underline, ...
 - text-decoration-style: solid, ...
 - text-decoration-color
- [text-indent](#): inspringen van de eerste regel van een tekstblok
- [text-orientation](#): horizontale of vertical tekst
- [text-overflow](#): overlopende tekst, bepaald welk visueel effect de gebruiker krijgt als er meer tekst is dan hij ziet (clip, ellipses)

Eigenschappen voor tekst

- [text-shadow](#): schaduw (horizontale verschuiving, vertical verschuiving, vervaging, optioneel een kleur)
- [text-transform](#): hoofdletters, kleine letters (capitalize, uppercase, lowercase, none)
- [white-space](#): witruimte al dan niet behouden (normal: wit wordt samengevoegd tot 1 spatie, pre: alles behouden,)
- [letter-spacing](#): ruimte tussen letters
- [word-spacing](#): ruimte tussen woorden
- [word-break](#): automatisch afbreken
- [overflow-wrap](#): is afbreken van een woord toegestaan

Opmaken van lijsten

- [list-style-type](#): opsommingsteken
- [list-style-image](#): afbeelding als opsommingsteken
- [list-style-position](#): plaatsing opsommingsteken
- [list-style](#): shorthand

disc <ul style="list-style-type: none">• item 1• item 2• item 3	circle <ul style="list-style-type: none">◦ item 1◦ item 2◦ item 3	square <ul style="list-style-type: none">▪ item 1▪ item 2▪ item 3
decimal <ol style="list-style-type: none">1. item 12. item 23. item 3	decimal-leading-zero <ol style="list-style-type: none">01. item 102. item 203. item 3	upper-alpha <ol style="list-style-type: none">A. item 1B. item 2C. item 3
lower-alpha <ol style="list-style-type: none">a. item 1b. item 2c. item 3	upper-roman <ol style="list-style-type: none">I. item 1II. item 2III. item 3	lower-roman <ol style="list-style-type: none">i. item 1ii. item 2iii. item 3

Kleur, randen en achtergronden

Kleurwaarden

- Een kleur kan je op 4 manieren omschrijven:
 - een rgb(a)-code: `rgb(a)(145,233,12)`
 - een (verkorte) hex-code: `#1e85af`
 - keyword: red, green, bluecyan
 - een hsl(a)-code: `hsl(a)`
- opacity : transparantie

Color	Name	Hex Values	RGB Values	HSL Values
	black	#000000	<code>rgb(0, 0, 0)</code>	<code>hsl(0, 0%, 0%)</code>
	silver	#c0c0c0	<code>rgb(192, 192, 192)</code>	<code>hsl(0, 0%, 75%)</code>
	gray	#808080	<code>rgb(128, 128, 128)</code>	<code>hsl(0, 0%, 50%)</code>
	white	#ffffff	<code>rgb(255, 255, 255)</code>	<code>hsl(0, 100%, 100%)</code>

- Color picker: https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/CSS/CSS_Colors/Color_picker_tool
- Bepaal het kleurenpalet voor de site: https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/HTML/Applying_color#Using_color_wisely

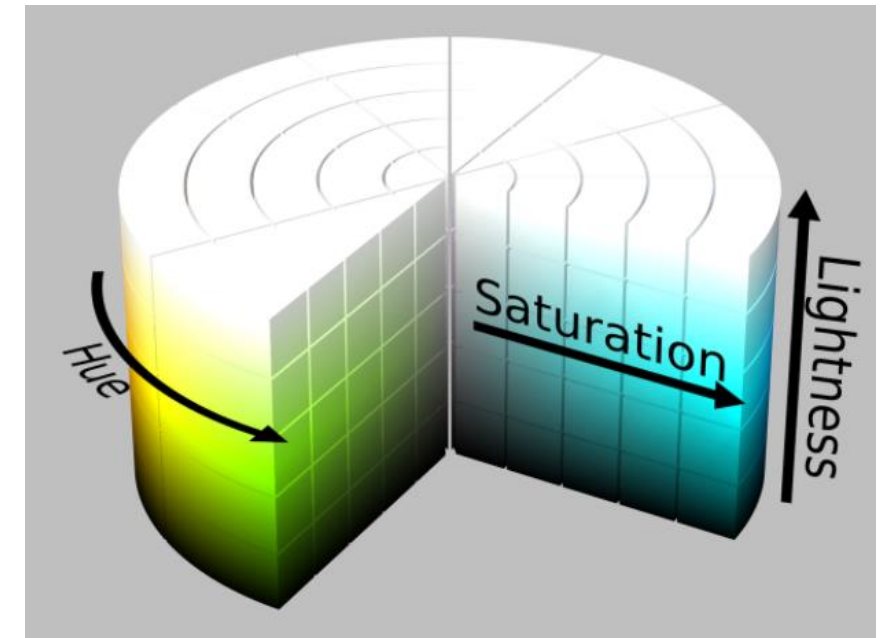
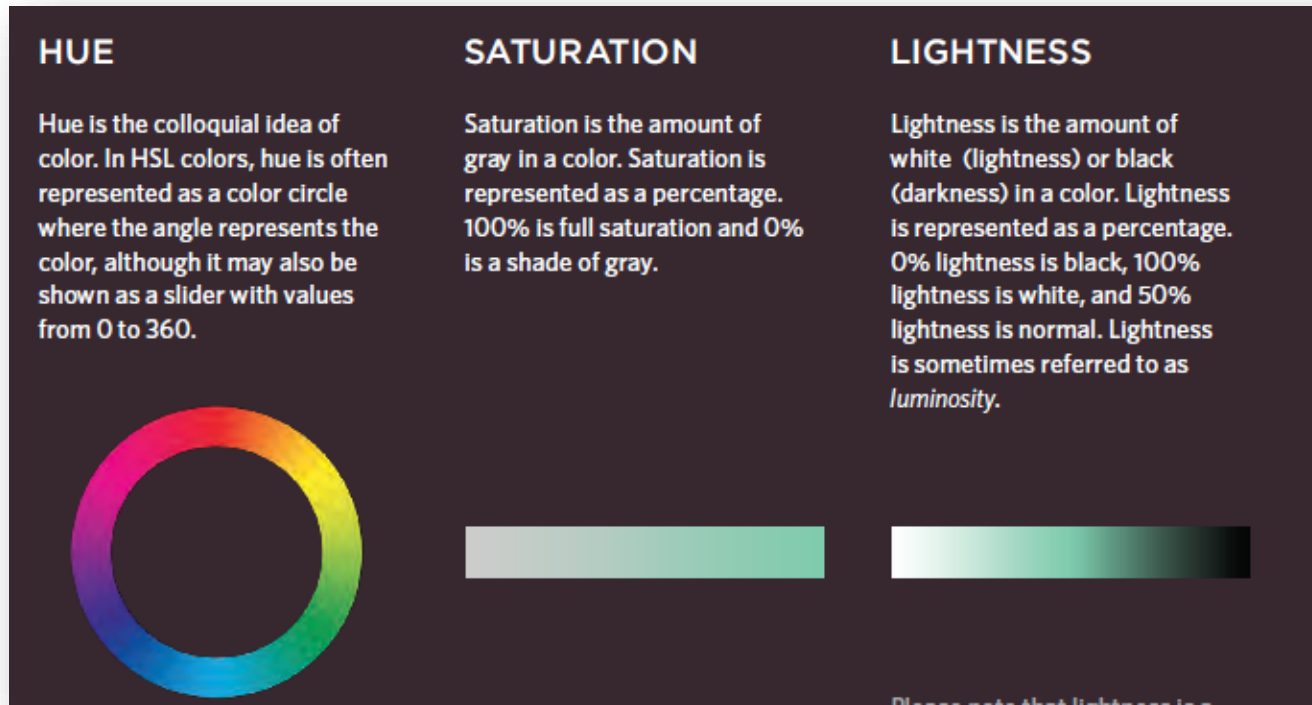
Kleurwaarden

- Een kleur wordt samengesteld uit 3 basiskleuren: red, green, blue
 - Hoe hoger de waarde, hoe helderder

RGB VALUES	HEX CODES	COLOR NAMES
Values for red, green, and blue are expressed as numbers between 0 and 255.	Hex values represent values for red, green, and blue in hexadecimal code.	Colors are represented by predefined names. However, they are very limited in number.
		
<code>rgb(102,205,170)</code>	<code>#66cdaa</code>	<code>MediumAquaMarine</code>
This color is made up of the following values: 102 red 205 green 170 blue	The value of the red, 102, is expressed as 66 in hexadecimal code. The 205 of the green is expressed as cd and the 170 of the blue equates to aa.	There are 147 color names supported by browsers (this color is MediumAquaMarine). Most consider this to be a limited color palette, and it is hard to remember the name for each of the colors so (apart from white and black) they are not commonly used.

Kleuren in CSS3:

- HSL or HSLA (A : transparency (0..1)), gebaseerd op menselijke waarneming.

Achtergrond

- Elke box van een element heeft een achtergrond, default transparent
- Instellen achtergrondkleur: [background-color](#)
- En/of achtergrondaafbeelding:
 - [background-image](#): de afbeelding
 - [background-repeat](#): herhalen van de afbeelding tot alle ruimte in het blok is gevuld
 - [background-attachment](#): Een afbeelding schuift standaard mee met de rest van de pagina, maar je kan hem ook vastzetten
 - [background-position](#): plaatsing
 - [background-clip](#): weergave overloop
 - [background-origin](#): plaatsing
 - [background-size](#): schalen
- Of in 1 property [background](#): background-color background-image background-repeat background-attachment background-position
- Meer op https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Learn/CSS/Building_blocks/Backgrounds_and_borders

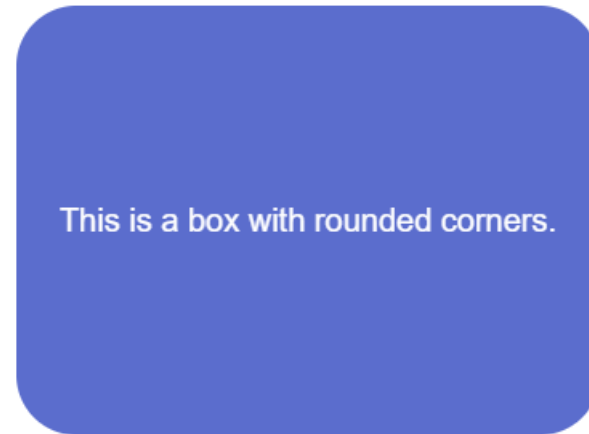
Kleurverlopen

- [linear-gradient](#): lineair verloop
- [radial-gradient](#): radiaal verloop
- Generator: <https://cssgradient.io/>

Afgeronde hoeken

- Afronden van de randen van een element
- Alle hoeken: [border-radius](#)
- Elke hoek afzonderlijk instellen
 - [border-top-left-radius](#)
 - [border-top-right-radius](#)
 - [border-bottom-right-radius](#)
 - [border-bottom-left-radius](#)
- Generator
 - https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/CSS/CSS_Background_and_Borders/Border-radius_generator

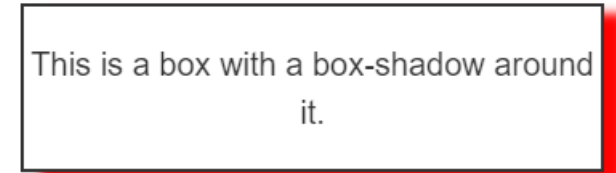
Randafbeeldingen

- Beeld voor de rand van een element
- [border-image](#) : shorthand voor
 - [border-image-source](#): de afbeelding
 - [border-image-slice](#): opdelen van beeld in regio's
 - [border-image-width](#): breedte
 - [border-image-outset](#): de afstand waarmee de randafbeelding wordt uitgezet ten opzichte van zijn randkader.
 - [border-image-repeat](#): hoe vult het beeld de rand?
- Generator:
 - https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/CSS/CSS_Background_and_Borders/Border-image_generator

Schaduw

- [box-shadow](#)
 - Verschuiven in de x-of y-richting
 - Generator: https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/CSS/CSS_Background_and_Borders/Box-shadow_generator

Voorbeeld: [material design](#) (google)

Afbeeldingen uitsnijden met clip-path

- [clip-path](#): definieert een gebied/vorm en alles daarbuiten wordt wegeknipt
 - clip-path: polygon(50% 0, 100% 50%, 50% 100%, 0 50%);

En verder

- Beeldfilters
 - [filter](#): Toepassen van grafische effecten, zoals blur of color shift, op afbeeldingen
- Kleuren Mengen
 - [background-blend-mode](#): Mengen van achtergrondsafbeeldingen en achtergrondskleur element
 - [mix-blend-mode](#): inhoud van element mengen met zijn achtergrond en inhoud ouderelementen

Calc en css variabelen

Rekenen met calc

- +,-,* en / in combinatie met alle eenheden

CSS variabelen: de functie var()

- Een property value waar je een naam aan toekent
- Globale variabelen :root (vb kleurenschema van de site)

```
:root {  
  --main-bg-color: pink;  
}  
  
body {  
  background-color: var(--main-bg-color);  
}
```

- Scoped variabelen : koppelen aan een id, class,...

```
#firstParagraph {  
  background-color: var(--first-color);  
  color: var(--second-color);  
}
```